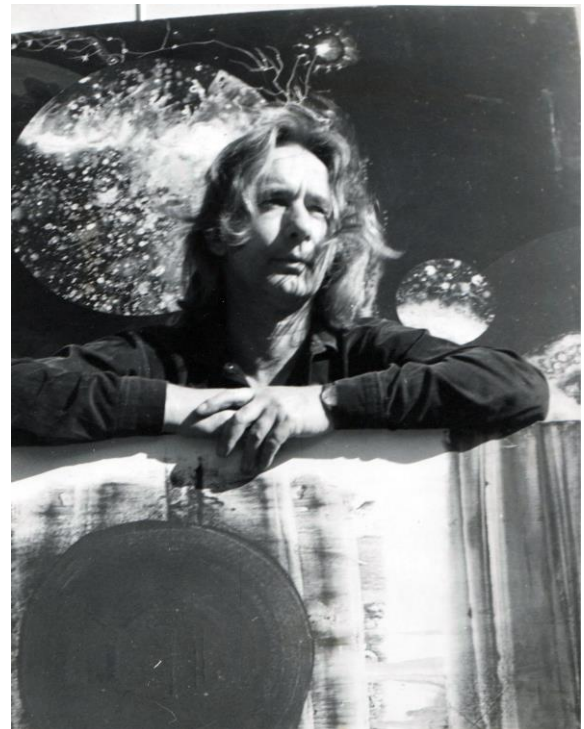

PRANEŠIMAS ŽINIASKLAIDAI

LEONAS URBONAS
(1922–2000, LIETUVA–AUSTRALIJA)

KOSMINĖS SVAJOS IŠ TERRA AUSTRALIS

TAPYBOS DARBŲ PARODA
2017.V.11 – 2017.VI.23

Galerijoje „Kunstkamera“ atidaroma Leono Urbono kūrybos darbų paroda KOSMINĖS SVAJOS IŠ TERRA AUSTRALIS. Parodoje pristatomi niekur dar neeksponuoti Leono Urbono tapybos darbai. Parodos atidarymas vyks 2017 m. gegužės 11 d. 18 val.

Po II pasaulinio karo abstrakcionizmas tapo tarptautine menine kalba, dominuojančia menine srove visame laisvame pasaulyje. Dauguma lietuvių menininkų, kurie iki karo Lietuvoje kūrė figūratyviai, pasitraukę į Vakarų tapo abstrakcionistais. Be abejo, šis bendras vardiklis neatėmė galimybių dirbti ir kurti labai įvairiai, mat abstrakcionizmas išsiskleidė įvairiausiomis pakraipomis: nuo gestinio, ekspresyvaus, spontaniško iki racionalaus, geometrinio, opartinio. Abstrakcionizmas tapo universalia menine kalba su daugybe dialektų, ir daugelis menininkų su užsidegimu ir entuziazmu pasinėrė į jos studijas.

Leono Urbono kūryba, atvežta iš tolimos Australijos, leidžia mums pažinti dar vieną, labai unikalų abstrakcionizmo „dialektą“. Iš Lietuvos išsivežęs tik prisiminimus, bet ne dailės studijų suformuotą tapybą, jis atvirom akim ir širdim sugėrė visas tas įtakas ir naujoves, kuriomis alsavo Vakarų tapyba. Ir nuvyko į Australiją, kurios kitoniškumas –

gamtos, klimato, dvasinis, meninis – susilydė į vientisą amalgamą su Vakarų abstrakcionizmo patirtimi. Ši amalgama buvo praturtinta savita būties ir Visatos sąrangos samprata, kosmoso vibracijų meditacija. Žodis „kosmosas“ čia kertinis, mat Leono Urbono darbuose išties tarsi nuolatos stebimas kosmoso tvėrimas, vibracija, transformacija, kaita. Žvaigždynų susiformavimas ir išsisklaidymas... Planetų gimimas ir žūtis... Kosminis lietus ir meteorų kruša... Begalinė kosmoso erdvė ir juodosios skylės... Kosminis šaltis ir žvaigždžių branduolių reakcijos... Visa tai perteikiama laisvomis, bet drauge labai harmoningomis ryškių ar prislopintų spalvų dėmelėmis, kurios labiau primena vizijas ar meditacijoms kuriamas kompozicijas. Jos neturi bambagyslės su tikrove, su gamta, bet drauge teleportuoja mus į kažkokią kitokią, metafizinę tikrovę, kurioje tarpsta jau ne žemiška gamta, bet kosminė. Todėl tokį abstrakcionizmą, turbūt, reikėtų vadinti jau ne „biomorfiniu“ (nes jis nesiremia organinės prigimties gamtinėmis formomis), bet „gemo-“ ar „petro-“ morfiniu abstrakcionizmu, perteikiančiu milijoninio amžiaus uolienu, mineralų, paprastų ir brangiųjų akmenų vibracijas. Šių vibracijų harmonija mums nėra suvokiama, todėl ir Urbono kūrybos nepavyks „suvokti“, tačiau ji yra stebima, medituojama, kontempliuojama. O dar – ja galima tiesiog grožėtis. Juk pirminė graikiško žodžio „kosmosas“ reikšmė ir yra – „grožis, papuošimas, puošmena“.

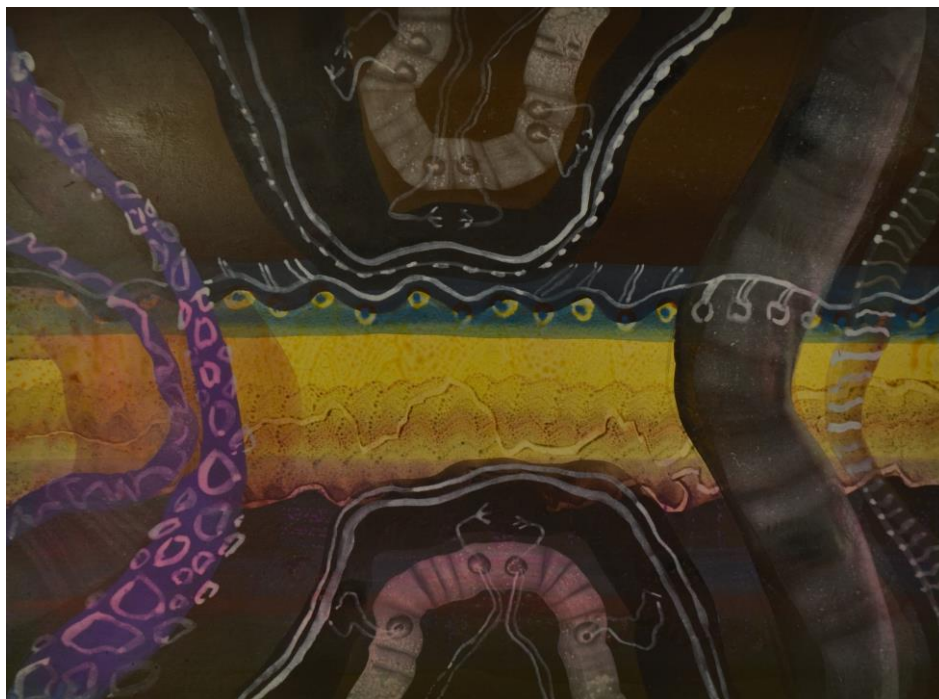
Drąsiai galime žvelgti į Leono Urbono paveikslus kaip į mūsų kasdienybės ir būties „puošmenas“.

Menotyrininkė Simona Skaisgirytė–Makselienė

Tapytojas Leonas Urbonas gimė 1922 m. balandžio 19 d. Padustelio kaime (Zarasų raj.). 1944 m. pasitraukė į Vokietiją, studijavo Stuttgarto dailės akademijoje pas dailininką abstrakcionistą Willį Baumeisterį. 1948 m. pirmą kartą išvyko į Australiją. Parodose dalyvavo nuo 1959 m.; buvo nuolatinis visų reikšmingesnių parodų, rengiamų Australijoje, dalyvis. Surengė virš 40 personalinių parodų Australijoje, JAV, Kanadoje. 1966 m. dailininkas išvyko į Niujorką, kaip menotyrininkė Genovaitė Kazokienė rašo, kišenėje turėdamas porą adresų ir po pažastim susivyniojęs 250 abstrakčių kūrinių. Savo paveikslus eksponavo geriausiose Niujorko galerijose, jo kūriniai kabėjo kartu su Pablo Picasso, Salvadoro Dali, Diego Riveros ir kitų praeito šimtmečio įžymybių. Iš Amerikos dailininkas grįžo į Australiją kupinas jėgų. Iškalbingas faktas, kad vien per 1969 m. sukūrė apie 2000 mažesnio formato paveikslų.

Menotyrininkai Leono Urbono kūryboje išskiria keletą laikotarpių. Nuo 6 d-mečio pabaigos iki 8 d-mečio pradžios laikotarpį įvardija kaip ieškojimų laiką. Pirmieji darbai nutapyti realistine maniera. Tačiau Leonas greitai ėmė kurti abstrakčiojo ekspresionizmo metafizines kompozicijas. Kūryboje remdamasis siurrealistų idėjomis, siekė išnaudoti pasąmonės įtaką kūrybai, pabrėžė raiškos impulsyvumą, spontaniškumą, ekstazę, įsijautimą į kūrybos aktą. 7 d-mečio paveiksluose vyrauja kontempliacija, metafizinės užuominos, vaizduojamas šviesos veržimasis iš tamsos. 8 d-metyje Leonas siekė perteikti asmeninius išgyvenimus. Kūryboje naudojo biomorfinius elementus, ryškių spalvų paletę, paveiksluose emocijas siejo su žvaigždynais ir Kosmoso erdvėmis. Kosminiai įvaizdžiai persipina su biologiniais įvaizdžiais. Vėliau tapytojas ėmė naudoti mažiau objektų, paveikslų nuotaika tapo ramesnė.

Dailininkas mirė 2000 m. gruodžio 5 d. Mittagonge (Naujojo Pietų Velso valstija, Australija).

**Leono Urbono paroda KOSMINĖS SVAJOS IŠ TERRA AUSTRALIS
galerijoje Kunstkamera (Ligoninės g. 4, Vilnius) veiks iki birželio 23 dienos.**

Galerijos darbo laikas: I-V: 10.00-18.30; VI: 12.00-16.00.

Adresas: Ligoninės g. 4, Vilnius.

Daugiau informacijos: www.kunstkamera.lt